ePublishing
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

International Conference in Open and Distance Learning

Vol 7, No 6B (2013)

Μεθοδολογίες Μάθησης

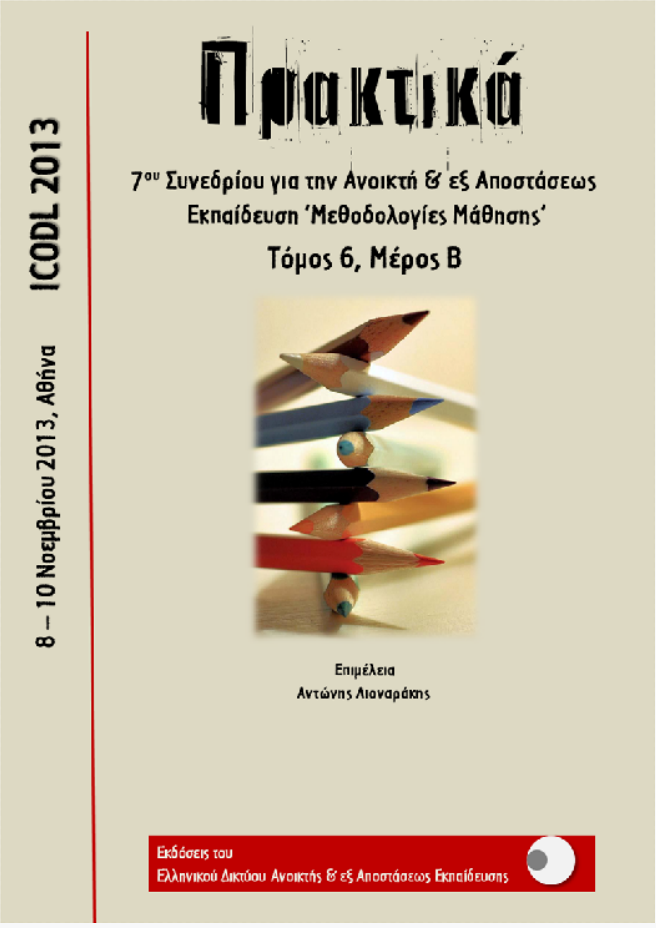

Using LAMS for designing e-learning activities: HOU students' attitude on e- moderator's role and LAMS tools used

Όλγα Φράγκου, Δημήτριος Δαούσης, Σπυρίδων Λαζαρόπουλος

doi: 10.12681/icodl.624

https://epublishing.ekt.gr | **e-Publisher:** EKT | **Downloaded at:** 27/02/2026 15:56:58

Αξιοποίηση του LAMS για τη σχεδίαση διαδικτυακών δραστηριοτήτων: στάσεις φοιτητών σχετικά με το ρόλο του εκπαιδευτή και τις κατηγορίες εργαλείων LAMS

Using LAMS for designing e-learning activities: HOU students' attitude on e-moderator's role and LAMS tools used

Όλγα Φράγκου Εργαστήριο Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας Δρ Παιδαγωγικής fragou@ecomet.eap.gr	**Δημήτριος Δαούσης** Εργαστήριο Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας Εκπαιδευτικός Μεταπτυχιακός ΤΠΕ daousis@ecomet.eap.gr	**Σπυρίδων Λαζαρόπουλος** Εργαστήριο Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας Εκπαιδευτικός Μεταπτυχιακός ΤΠΕ lspiros1980@yahoo.gr

Abstract

This paper presents preliminary findings of an empirical, pilot research study conducted by the Activities Research Team of Educational Content, Methodology and Technology Laboratory (E-Co-MeT Lab). Focus of the study has been a) to explore Hellenic Open University's (HOU) students' attitudes on Learning Activity Management System (LAMS) categories of tools, b) to explore students' attitudes towards e moderator's role during the implementation of online learning activities. Design research methodology has been implemented for developing the LAMS activities: HOU tutors have been provided with methodological tools for the actual design of the activities, implemented in real academic settings. Quantitative data are presented regarding students' attitudes on categories of LAMS tools and e moderator's role during the implemented activity.

Περίληψη

Η εισαγωγή μοντέλων μικτής μάθησης σε Προγράμματα Σπουδών (ΠΣ) εκπαιδευτικών οργανισμών και Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης αποτελεί κυρίαρχη τάση για την παροχή Ανοικτής και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΑΕξΑΕ). Σκοπός της παρούσας πιλοτικής έρευνας, αποτέλεσε η διερεύνηση της χρήσης του Learning Activity Management System (LAMS) στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής πρακτικής του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ). Η παρούσα εργασία παρουσιάζει τα πιλοτικά δεδομένα εμπειρικής έρευνας, περιορισμένης έκτασης, που διεξήχθη στο ΕΑΠ από την ερευνητική ομάδα σχεδίασης δραστηριοτήτων του Εργαστηρίου Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας (ΕΕΥΕΜ). Για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας, σε (1) Θεματική Ενότητα (ΘΕ) ανά Σχολή του ΕΑΠ κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013, σε περιορισμένη πιλοτική βάση, σχεδιάστηκαν, αναπτύχθηκαν, εφαρμόστηκαν και αξιολογήθηκαν ακολουθίες μαθησιακών δραστηριοτήτων LAMS με τη σύμπραξη Μελών Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΣΕΠ) του ΕΑΠ και μεθοδολογία επιλεγμένη από το ΕΕΥΕΜ. Συγκεντρώθηκαν ποσοτικά δεδομένα, σε περιορισμένο ωστόσο αριθμό δείγματος, τα οποία ανέδειξαν: α) κυρίαρχες στάσεις των φοιτητών στο ρόλο του εκπαιδευτή κατά τη διάρκεια υλοποίησης μίας διαδικτυακής δραστηριότητας στο

LAMS, β) τα Εργαλεία Πληροφόρησης ως περισσότερο σημαντικά, έπειτα τα Εργαλεία Αξιολόγησης και Ανατροφοδότησης και τέλος τα Εργαλεία Συνεργασίας.

Λέξεις-κλειδιά: *μαθησιακές δραστηριότητες LAMS, εξ αποστάσεως εκπαίδευση, εμπειρική έρευνα.*

1. Εισαγωγή – Θεωρητικό πλαίσιο

Η εισαγωγή μοντέλων μικτής μάθησης σε ΠΣ εκπαιδευτικών οργανισμών και Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης αποτελεί κυρίαρχη τάση για την παροχή ΑΕξΑΕ (Garisson, R. & Vaugham, N., 2008; Vasileiou, I., 2009). Στην περίπτωση των μοντέλων αυτών, η μάθηση συντελείται μέσω της αλληλεπίδρασης ανθρώπων (εκπαιδευομένων – εκπαιδευτή, εκπαιδευομένων μεταξύ τους) και όχι μεταξύ ανθρώπων και μηχανής: η συμβολή της τεχνολογίας είναι σημαντική ώστε αυτές οι αλληλεπιδράσεις να γίνουν πιο απτές, πιο συγκεκριμένες και πιο διαχειρίσιμες (McDonald, 2006). Σημαντική προς την κατεύθυνση αυτή είναι η χρήση *Συστημάτων Διαχείρισης Μάθησης (ΣΔΜ),* που αποτελούν διαδικτυακές εφαρμογές των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) (Dalziel, 2007). Βασικά χαρακτηριστικά των σύγχρονων ΣΔΜ είναι: α) η δυνατότητα παροχής εξατομικευμένης μάθησης μέσω της υποστήριξης που παρέχουν σε φοιτητές της ΑΕξΑΕ για πρόσβαση σε ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό, β) η διαμόρφωση προσωπικού χώρου, χρόνου και ρυθμού μελέτης (Μπρατίτσης, Θ. & Δημητρακοπούλου, Α., 2001; Βασιλάκης, 2006), γ) η ενσωμάτωση σε αυτά δυνατοτήτων σύγχρονης και ασύγχρονης επικοινωνίας των εκπαιδευομένων μεταξύ τους, αλλά και μεταξύ εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων και δ) η δυνατότητα καταγραφής της δραστηριότητας εκπαιδευτών και εκπαιδευόμενων.

Ένα επιπλέον βήμα εξέλιξης των ΣΔΜ πραγματοποιείται τα τελευταία χρόνια με την υποστήριξη και ενσωμάτωση ακολουθιών μαθησιακών δραστηριοτήτων, σύμφωνα με το πρότυπο του *μαθησιακού σχεδιασμού* (Learning Design). Ο μαθησιακός σχεδιασμός (Adam, 2006) επικεντρώνεται στην ανάπτυξη «ψηφιακών σχεδίων μαθημάτων» και εστιάζει σε μαθησιακές δραστηριότητες και αλληλεπιδράσεις μεταξύ εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων, στοχεύοντας στην ενίσχυση της ενεργής συμμετοχής τους και στην αναβάθμιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Υπό τις συνθήκες αυτές, τα σύγχρονα ΣΔΜ μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμα εργαλεία υποστήριξης των φοιτητών και των διδασκόντων της ΑΕξΑΕ, με τους τελευταίους να καλούνται να αναλάβουν τον πολλαπλό ρόλο του εμψυχωτή, του συντονιστή των διεργασιών μάθησης και του δημιουργού ευνοϊκών συνθηκών μάθησης (Αθανασούλα-Ρέππα, Α. 2006).

2. Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Στην Ελλάδα, το ΕΑΠ είναι το μόνο πανεπιστήμιο που παρέχει οργανωμένες δυνατότητες ΑΕξΑΕ στο πλαίσιο μικτού μοντέλου μάθησης. Με δεδομένο ότι το ΕΑΠ πρωτοπορεί στην ένταξη των ΤΠΕ για την υποστήριξη της ΑΕξΑΕ στα προγράμματα σπουδών του (Hadzilacos & Xenos, 2005), κρίθηκε ως σημαντική η διερεύνηση της δυνατότητας χρήσης του LAMS ως υποστηρικτικής τεχνολογίας στο πλαίσιο ΘΕ ως συνέχεια προγενέστερων ερευνών (Λαζαρόπουλος κ.ά, 2013; Pierrakeas et al., 2009), των οποίων τα αποτελέσματα ήταν θετικά για την αξιολόγηση των ακολουθιών LAMS, με τη διαμόρφωση θετικής στάσης των φοιτητών έναντι στη χρήση αυτού. Οι έρευνες αυτές εστίασαν αφ' ενός στην

κατασκευή ακολουθιών LAMS βασισμένων στην τεχνική των επεξηγηματικών μελετών περίπτωσης, στοχεύοντας στην υποστήριξη των φοιτητών κατά την εκπόνηση Γραπτών Εργασιών (ΓΕ) (Λαζαρόπουλος κ.ά, 2013), αφ' ετέρου ανέδειξαν την επιθυμία των φοιτητών για πιο δασκαλοκεντρικά μαθήματα με πρακτικά παραδείγματα και έντονη την παρουσία του εκπαιδευτή (Pierrakeas et al, 2009). Ωστόσο και στις δύο έρευνες η συμμετοχή των φοιτητών ήταν περιορισμένη, οπότε τα συμπεράσματα δεν ήταν γενικεύσιμα.

Η λειτουργία ενός Καθηγητή – Συμβούλου (Κ-Σ) στο πλαίσιο της ΑΕξΑΕ και στο ΕΑΠ έγκειται στα εξής (Κόκκος, 2001): α) να συμβουλεύει τους φοιτητές και να τους βοηθάει να αξιοποιήσουν το διδακτικό υλικό, εμψυχώνοντας και υποστηρίζοντάς τους στην πορεία της μάθησης, β) να αξιολογεί τις ΓΕ που του στέλνουν οι φοιτητές και να παρέχει πλήρη ανατροφοδότηση, γ) να επικοινωνεί τακτικά με τους φοιτητές (ταχυδρομικά, τηλεφωνικά ή ηλεκτρονικά), δ) να συναντά τους φοιτητές 5 φορές το χρόνο στις Ομαδικές Συμβουλευτικές Συναντήσεις (ΟΣΣ), όπου δίνει επεξηγήσεις και πληροφορίες για τις σπουδές και συντονίζει την επεξεργασία απόψεων σχετικά με τα μελετώμενα ζητήματα και ε) να συμβάλλει στη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής στρατηγικής που ακολουθούν τα Μέλη ΣΕΠ της ίδιας ΘΕ. Πιλοτικές μελέτες του UK Open University (Cornelius & McDonald, 2008) δείχνουν ότι η υποστήριξη του φοιτητή τείνει να γίνει ο πιο κρίσιμος παράγοντας στην επιτυχία των σπουδών: η επαρκής γνώση εφαρμογών ΤΠΕ από τους εκπαιδευτές, η ένταξή τους στην εκπαιδευτική πρακτική, η ευχέρεια στη χρήση όλων των μέσων και μεθόδων επικοινωνίας και η ανάλογη προσαρμογή τους είναι παράγοντες σημαντικοί για την επίδραση στη διαμόρφωση εκπαιδευτικής πρακτικής Ιδρυμάτων ΑΕξΑΕ. Ωστόσο, μέχρι στιγμής, στο ΕΑΠ δεν έχουν αξιοποιηθεί στο πλήρες εύρος των δυνατοτήτων τους και σε επίπεδο επίσημης θεσμοθετημένης εκπαιδευτικής πρακτικής προηγμένες μαθησιακές τεχνολογίες, όπως τα ΣΔΜ, ενώ δεν έχει αναπτυχθεί μια στρατηγική επιμόρφωσης των εκπαιδευτών που να εμπεριέχει την χρήση των ΣΔΜ.

3. The Learning Activity Management System (LAMS)

Το LAMS (http://lamsinternational.com) είναι ένα δωρεάν διαδικτυακό εργαλείο σύνταξης και εκτέλεσης ακολουθιών μαθησιακών δραστηριοτήτων, βασισμένο στις αρχές του μαθησιακού σχεδιασμού. Διαθέτει ποικιλία έτοιμων μαθησιακών δραστηριοτήτων, που διακρίνονται σε 4 κατηγορίες: *α) Πληροφόρησης, β) Ανατροφοδότησης, γ) Συνεργασίας και δ) Αξιολόγησης,* καθιστώντας το ικανό να υποστηρίξει όλες τις γραμμικές παιδαγωγικές προσεγγίσεις, ενώ οι ακολουθίες του ενσωματώνονται εύκολα σε ΣΔΜ (π.χ. Moodle) (Dalziel, 2007).

Εκτεταμένη έρευνα έχει πραγματοποιηθεί αναφορικά με την καταλληλότητα και την αποτελεσματικότητα του LAMS ως εργαλείου σχεδίασης και παροχής μαθησιακών δραστηριοτήτων ηλεκτρονικής μάθησης στα πλαίσια ΑΕξΑΕ πανεπιστημίων, πολλά εκ των οποίων το έχουν ήδη ενσωματώσει στις εκπαιδευτικές τους πρακτικές (Alexander, 2010). Τα αποτελέσματα των ερευνών αυτών, στην πλειοψηφία τους, αναδεικνύουν τις θετικές αντιλήψεις και στάσεις των χρηστών απέναντι στις δραστηριότητες του LAMS, τις οποίες θεωρούν ευχάριστες και εύκολες στην χρήση (Masterman & Lee, 2005; Jameson et al., 2007). Το χαρακτηριστικό της *γραμμικής ροής* των μαθησιακών δραστηριοτήτων του LAMS, το καθιστά κατάλληλο για παροχή αυστηρά δομημένων μαθησιακών δραστηριοτήτων, που εστιάζουν στους επιδιωκόμενους μαθησιακούς στόχους (Masterman & Lee, 2005; Jameson et al., 2007; Bower & Wittmann, 2011). Επιπλέον, η ποικιλία μαθησιακών δραστηριοτήτων που διαθέτει, μπορεί να ενισχύσει το κίνητρο ενεργής συμμετοχής, καθιστώντας πιο ενδιαφέρουσα την ΑΕξΑΕ και βοηθώντας στη βελτίωση των επιδόσεων των

εκπαιδευομένων (Alexander, 2010). Χαρακτηριστικό, επίσης, είναι το παράδειγμα του πανεπιστημίου της Λευκωσίας: η ενσωμάτωση του LAMS στις εκπαιδευτικές του πρακτικές επέφερε αύξηση των εσόδων κατά 50% (Alexander, 2010).
Με βάση τα παραπάνω, καταδεικνύεται η ανάγκη να υπάρξουν περισσότερες ερευνητικές προσπάθειες, προκειμένου να διερευνηθεί περαιτέρω η δυνατότητα χρήσης ενός ΣΔΜ, όπως του LAMS ως υποστηρικτικού εργαλείου της τρέχουσας εκπαιδευτικής πρακτικής του ΕΑΠ. Η μεθοδολογία, τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα της παρούσας έρευνας, παρουσιάζονται στις επόμενες ενότητες.

4. Μεθοδολογία έρευνας

4.1 Σκοπός και στόχοι της έρευνας

Η παρούσα έρευνα αποτελεί τμήμα μίας ευρύτερης ερευνητικής προσπάθειας που βρίσκεται σε εξέλιξη με σκοπό τη διερεύνηση της καταλληλότητας του LAMS ως υποστηρικτικής τεχνολογίας αξιοποιήσιμης στην εκπαιδευτική πρακτική του ΕΑΠ. Σκοπός της συγκεκριμένης έρευνας υπήρξε: α) η σχεδίαση, ανάπτυξη, εφαρμογή και αξιολόγηση ακολουθιών μαθησιακών δραστηριοτήτων με το σύστημα διαχείρισης μαθησιακών δραστηριοτήτων LAMS, στο πλαίσιο πιλοτικής εφαρμογής με αρχικό δειγματοληπτικό σχεδιασμό σε (1) ΘΕ ανά Σχολή του ΕΑΠ, β) η ανάδυση στοιχείων παιδαγωγικών θεωριών στις δραστηριότητες που σχεδιάστηκαν και γ) η διαμόρφωση θεωρητικού πλαισίου σχεδιασμού και ανάπτυξης δραστηριοτήτων με την αξιοποίηση εργαλείων εκπαιδευτικού σχεδιασμού και αρχών συμμετοχικού σχεδιασμού (Fragou et al, 2013). Η εμπειρική έρευνα που διεξήχθη κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 σε (4) ΘΕ του ΕΑΠ εστίασε στη μελέτη των στάσεων που διαμόρφωσαν οι φοιτητές σχετικά με: α) τις κατηγορίες εργαλείων (πληροφόρησης, αξιολόγησης, ανατροφοδότησης και συνεργασίας) του LAMS και β) το ρόλο του εκπαιδευτή - ΣΕΠ κατά την πορεία υλοποίησης των ακολουθιών μαθησιακών δραστηριοτήτων LAMS από τους φοιτητές.

4.2 Μέθοδος και υποκείμενα της έρευνας

Ακολουθήθηκε η μεθοδολογία της *έρευνας σχεδιασμού* σε αυθεντικές ακαδημαϊκές συνθήκες (Cobb et al., 2003) με τη χρήση εθνογραφικών πρακτικών (συμμετοχική παρατήρηση και οργάνωση ομάδων εστίασης). Η συγκεκριμένη μεθοδολογία βασίζεται στην εφαρμογή μεθόδων εμπειρικής ποιοτικής και ποσοτικής έρευνας για τον έλεγχο των υποθέσεων (Cobb, 2001). Ενδείκνυται για την ανάδυση και διεξοδική μελέτη όλων των σχεδιαστικών παραμέτρων που διαμορφώνουν ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον, στοχεύοντας στη βελτίωση της εκπαιδευτικής πρακτικής μέσα από επαναληπτική ανάλυση, σχεδίαση, ανάπτυξη και εφαρμογή. Μάλιστα, η εφαρμογή της σε αυθεντικές ακαδημαϊκές συνθήκες με την οργάνωση Ομάδων Εστίασης (Silverman, 2000) επιτρέπει: α) την πρακτική εφαρμογή του μεθοδολογικού σχήματος με στόχο την ομαλή ένταξή του στο πλαίσιο που εφαρμόζεται και β) την ανάδυση παραγόντων που επηρεάζουν το μεθοδολογικό σχήμα.
Η έρευνα έγινε στα πλαίσια του Υποέργου 5 και της Δραστηριότητας 10 «Ανάπτυξη μαθησιακών δραστηριοτήτων στο ψηφιακό χώρο εκπαίδευσης», ενώ η υλοποίησή της με εκπαιδευόμενους του ΕΑΠ πραγματοποιήθηκε σε δύο κύκλους. Ο πρώτος κύκλος πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο και Νοέμβριο του 2012, με αρχικό δειγματοληπτικό σχεδιασμό σε (1) ΘΕ ανά Σχολή του ΕΑΠ (Ανθρωπιστικών Σπουδών, Κοινωνικών Επιστημών, Θετικών Επιστημών & Τεχνολογίας και Σχολής Εφαρμοσμένων Τεχνών), ενώ ο δεύτερος κύκλος πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο του 2013. Συνολικά συμμετείχαν 178 φοιτητές από τους οποίους οι 48 ολοκλήρωσαν τη δραστηριότητα LAMS. Τα Μέλη ΣΕΠ των (4) ΘΕ του ΕΑΠ, που συμμετείχαν στο

περιορισμένης έκτασης πιλοτικό έργο της σχεδίασης και ανάπτυξης μαθησιακών δραστηριοτήτων με την χρήση του LAMS, για τη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής στοχοθεσίας των δραστηριοτήτων και τη διατύπωση των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων (ΜΑπ) χρησιμοποίησαν μεθοδολογικά εργαλεία που παρασχέθηκαν από το ΕΕΥΕΜ. Οι μαθησιακές δραστηριότητες LAMS, δομήθηκαν με βάση τμήμα του επίσημου έντυπου υλικού του ΕΑΠ διάρκειας μίας εβδομάδας μελέτης, επιλεγμένο από τα Μέλη ΣΕΠ.

4.3 Διαδικασία

Για κάθε ΘΕ ανά Σχολή του ΕΑΠ που συμμετείχε στην έρευνα, σχεδιάστηκαν, οργανώθηκαν και υλοποιήθηκαν (2) Ομάδες Εστίασης, με τη συμμετοχή των Μελών ΣΕΠ για κάθε μία από τις 4 ΘΕ που συμμετείχαν με βασικό σκοπό την εξοικείωσή τους: α) με το περιβάλλον του LAMS και β) τα μεθοδολογικά εργαλεία σχεδίασης της δραστηριότητας LAMS. Σύμφωνα με το European Qualification Framework (EQF, 2008), το οποίο και οριοθετεί το πλαίσιο σχεδίασης εκπαιδευτικού υλικού σε Ανώτατα Ιδρύματα, υιοθετήθηκε η προσέγγιση των ΜΑπ για την ανάδυση Μαθησιακών Αντικειμένων (ΜΑ), ενώ επιπλέον έγινε χρήση του εννοιολογικού χάρτη του εκπαιδευτικού περιεχομένου για την ιεράρχησή του και την οργάνωση της ακολουθίας μαθησιακής δραστηριότητας LAMS (Krawthal & Anderson, 2001).

4.4 Συλλογή δεδομένων

Ως τελική φάση της δραστηριότητας LAMS προσαρτήθηκε σύντομο ερωτηματολόγιο (33 item questionnaire), το οποίο κλήθηκαν να συμπληρώσουν οι φοιτητές σχετικά με τις στάσεις τους για: α) τα εργαλεία του LAMS και β) το ρόλο του εκπαιδευτή κατά την υλοποίηση της δραστηριότητας LAMS. Το ερωτηματολόγιο κατασκευάστηκε με το εργαλείο «Έρευνα» του LAMS με σκοπό τη συλλογή ποσοτικών δεδομένων και αποτελούνταν από 33 ερωτήσεις κλειστού τύπου (σε κλίμακα Likert 1-5, «Καθόλου» - «Πάρα πολύ» αντίστοιχα). Για τη μελέτη των παραπάνω υιοθετήθηκε η μέθοδος της περιγραφικής στατιστικής.

5. Ανάλυση δεδομένων - Αποτελέσματα

Στο ερωτηματολόγιο απάντησαν 48 από τους 178 φοιτητές (27,0%) που εκτέλεσαν τις δραστηριότητες LAMS, όπου η πλειοψηφία τους (89,6%) δήλωσε πως δεν είχε εμπειρία χρήσης του LAMS στο παρελθόν.

5.1 Προτιμώμενος ρόλος εκπαιδευτή

Από την ανάλυση των απαντήσεων του ερωτηματολογίου προέκυψε ότι η πλειοψηφία των φοιτητών δήλωσε ότι μαθαίνει Πάρα Πολύ (22,9%), Πολύ (37,5%), Αρκετά (33,3%), Λίγο (4,2%) και Καθόλου (2,1%) μέσω συζήτησης με τον εκπαιδευτή (Γράφημα 1), φανερώνοντας τη σημαντικότητα που αποδίδουν οι φοιτητές στην αλληλεπίδραση και στη συζήτηση με τον διδάσκοντα κατά τη διεξαγωγή της μαθησιακής διαδικασίας.

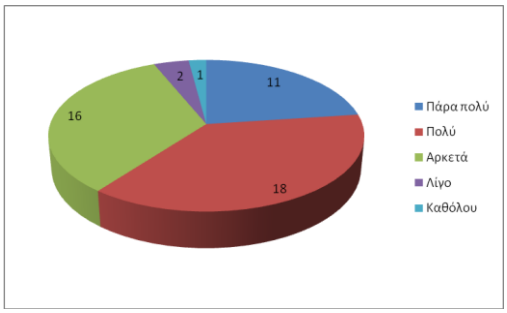

Γράφημα 1: Ποσοστό μάθησης φοιτητών μέσω συζήτησης με τον εκπαιδευτή τους

Επιπλέον, αν και η πλειοψηφία των φοιτητών (33,3%) έκρινε ότι κατά την εκπόνηση των δραστηριοτήτων LAMS η παρουσία του εκπαιδευτή ήταν αρκετά επαρκής για την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων, ωστόσο, είναι σημαντικό το γεγονός ότι 25 φοιτητές (52,1%) την έκριναν ως ανεπαρκή (Γράφημα 2). Αυτό βέβαια φανερώνει την απαίτηση των φοιτητών για πιο ενεργή συμμετοχή και παρουσία των εκπαιδευτών κατά τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων.

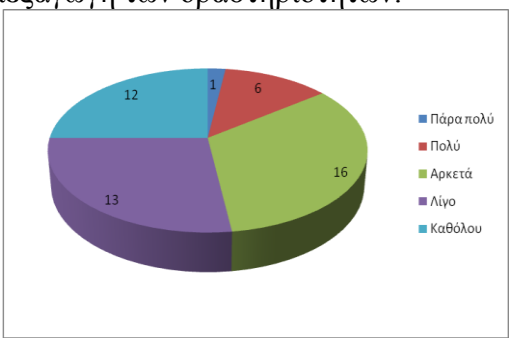

Γράφημα 2: Ποσοστό επάρκειας της παρουσίας του εκπαιδευτή στη δραστηριότητα για την ολοκλήρωσή της

5.2 Προτιμώμενα εργαλεία LAMS

Από την ανάλυση των απαντήσεων του ερωτηματολογίου αναφορικά με τα εργαλεία του LAMS που χρησιμοποιήθηκαν στις δραστηριότητες, προέκυψε ότι οι φοιτητές έδειξαν ελαφρώς μεγαλύτερη προτίμηση για τα Εργαλεία Ανατροφοδότησης σε σχέση με τα υπόλοιπα. Πιο συγκεκριμένα, οι περισσότεροι φοιτητές χαρακτήρισαν ως ακολούθως τα εργαλεία του LAMS: τα Εργαλεία Ανατροφοδότησης (π.χ. Νοητικός Χάρτης) ως Πάρα Πολύ ενδιαφέροντα (10,4%), Πολύ ενδιαφέροντα (8,3%), Αρκετά ενδιαφέροντα (52,1%), Λίγο ενδιαφέροντα (22,9%) και Καθόλου ενδιαφέροντα (6,3%) (Γράφημα 3), ακολούθως τα Εργαλεία Αξιολόγησης (π.χ. Υποβολή Αρχείου) ως Πάρα Πολύ ενδιαφέροντα (8,3%), Πολύ ενδιαφέροντα (10,4%), Αρκετά ενδιαφέροντα (54,2%), Λίγο ενδιαφέροντα (16,7%) και Καθόλου ενδιαφέροντα (10,4%) (Γράφημα 4), τα Εργαλεία Πληροφόρησης (π.χ. Πίνακας Ανακοινώσεων) ως Πάρα Πολύ ενδιαφέροντα (10,4%), Πολύ ενδιαφέροντα (16,7%), Αρκετά ενδιαφέροντα (41,7%), Λίγο ενδιαφέροντα (22,9%) και Καθόλου ενδιαφέροντα (8,3%) (Γράφημα 5) και τελευταία τα Εργαλεία Συνεργασίας (π.χ. Chat, Forum) ως Πάρα Πολύ ενδιαφέροντα (8,3%), Πολύ ενδιαφέροντα (6,3%), Αρκετά ενδιαφέροντα (31,3%), Λίγο ενδιαφέροντα (31,3%) και Καθόλου ενδιαφέροντα (22,9%) (Γράφημα 6).

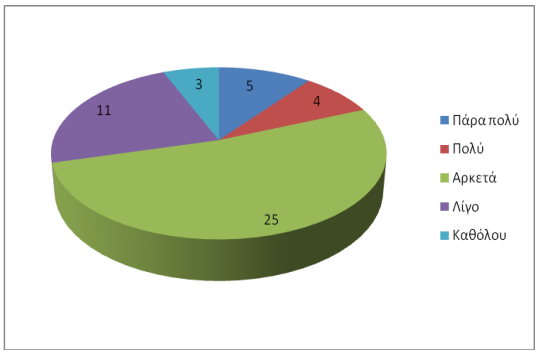

Γράφημα 3: Ποσοστό ενδιαφέροντος των φοιτητών για τα Εργαλεία Ανατροφοδότησης

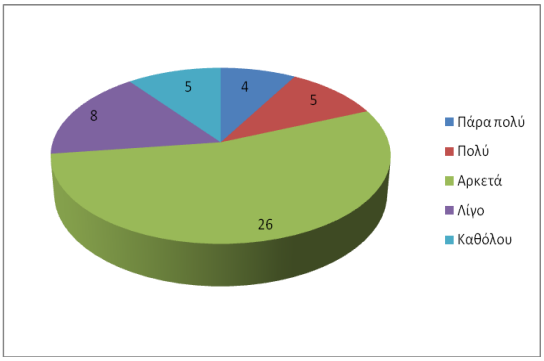

Γράφημα 4: Ποσοστό ενδιαφέροντος των φοιτητών για τα Εργαλεία Αξιολόγησης

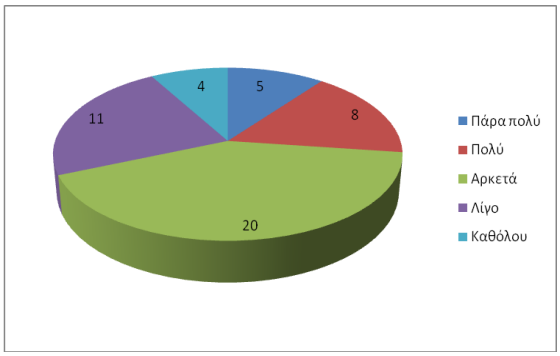

Γράφημα 5: Ποσοστό ενδιαφέροντος των φοιτητών για τα Εργαλεία Πληροφόρησης

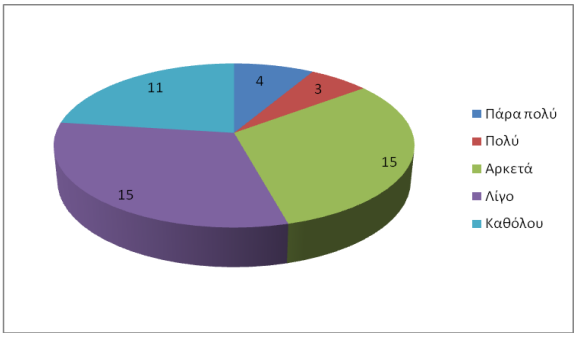

Γράφημα 6: Ποσοστό ενδιαφέροντος των φοιτητών για τα Εργαλεία Συνεργασίας

Επίσης, 32 φοιτητές (66,7%) χαρακτήρισαν Αρκετά/Πολύ ικανοποιητική τη σχεδίαση της ροής των δραστηριοτήτων, ενώ δήλωσαν ότι με τον τρόπο που χρησιμοποιήθηκαν τα εργαλεία LAMS παρείχαν κίνητρο στη μάθηση (των φοιτητών) (66,7%) και ότι οι οδηγίες που δόθηκαν μέσω των εργαλείων LAMS στις δραστηριότητες ήταν Αρκετά/Πολύ σαφείς (66,7%).

Τέλος, η πλειοψηφία των φοιτητών βρήκε Αρκετά/Πολύ ενδιαφέρουσα τη συμμετοχή στις διαδικτυακές δραστηριότητες LAMS (75,0%), αλλά έμεινε Λίγο/Αρκετά ικανοποιημένη από τη συνολική εμπειρία με το LAMS (66,7%). Ωστόσο, 32 φοιτητές (66,7%) δήλωσαν ότι θα επιθυμούσαν Αρκετά/Πάρα Πολύ να συμμετέχουν εκ νέου σε μία δραστηριότητα LAMS στη ΘΕ, 39 φοιτητές (81,3%) ότι θα επιθυμούσαν Αρκετά/Πάρα Πολύ να παρακολουθήσουν εκ νέου ένα ολοκληρωμένο διαδικτυακό μάθημα στη ΘΕ και 32 φοιτητές (66,7%) ότι συμφωνούν Αρκετά/Πολύ στην προοπτική ενσωμάτωσης του LAMS στην εκπαιδευτική πρακτική του ΕΑΠ. Ειδικότερα τα τελευταία αποτελέσματα είναι ενδεικτικά των θετικών στάσεων των

φοιτητών έναντι στο LAMS, παρά το γεγονός ότι αξιολόγησαν ως μέτρια τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν.

6. Συμπεράσματα - Προοπτικές

Η ανάλυση του ερωτηματολογίου κατέδειξε ότι οι φοιτητές, αν και δεν είχαν πρότερη εμπειρία χρήσης του LAMS, μετά από τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες της έρευνας ανέπτυξαν αρκετά θετικές στάσεις. Αν και η πλειοψηφία των φοιτητών αξιολόγησε ως μέτρια την εμπειρία που αποκόμισε από τη συμμετοχή στη δραστηριότητα LAMS, ωστόσο εκδήλωσε έντονο ενδιαφέρον για μελλοντική συμμετοχή σε νέα δραστηριότητα LAMS στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου διαδικτυακού μαθήματος, ενώ αντιμετώπισε θετικά την προοπτική ενσωμάτωσης του LAMS στην εκπαιδευτική πρακτική του ΕΑΠ. Ειδικότερα, τα εργαλεία του LAMS χαρακτηρίστηκαν ως αρκετά ενδιαφέροντα από τους φοιτητές, με μεγαλύτερη προτίμηση για τα Εργαλεία Ανατροφοδότησης και Αξιολόγησης και με μικρότερη προτίμηση για τα εργαλεία Πληροφόρησης και Συνεργασίας. Η προτίμηση των φοιτητών για τα Εργαλεία Ανατροφοδότησης και Αξιολόγησης μπορεί να ερμηνευτεί με βάση το γεγονός ότι τα εργαλεία αυτά απαιτούν σε μεγαλύτερο βαθμό την ενεργή συμμετοχή των φοιτητών, ενισχύοντας έτσι το ενδιαφέρον και το κίνητρο συμμετοχής και αναβαθμίζοντας τη μαθησιακή εμπειρία τους. Ωστόσο, οι προτιμήσεις των φοιτητών έχουν επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό και από τη σχεδίαση των δραστηριοτήτων που υιοθετήθηκε από τους ΣΕΠ, οι περισσότεροι από τους οποίους δεν είχαν πρότερη εμπειρία χρήσης του LAMS. Η πλειοψηφία των φοιτητών δήλωσε πως μαθαίνει καλύτερα όταν αλληλεπιδρά με τον εκπαιδευτή και τους συμφοιτητές τους. Ωστόσο, οι περισσότεροι φοιτητές δεν βρήκαν επαρκή την παρουσία του εκπαιδευτή τους κατά τη διάρκεια υλοποίησης των δραστηριοτήτων LAMS, γεγονός που οδήγησε αρκετούς από αυτούς στην πεποίθηση πως δεν ολοκλήρωσαν με επιτυχία τη δραστηριότητα που τους είχε ανατεθεί από τον εκπαιδευτή τους, ενώ επιπλέον μειώθηκε το ενδιαφέρον και το κίνητρο συμμετοχής τους στις δραστηριότητες LAMS. Η μειωμένη διαδικτυακή παρουσία του εκπαιδευτή είναι δυνατό να ερμηνευτεί με βάση το ήδη βεβαρημένο με υποχρεώσεις πρόγραμμα των περισσοτέρων ΣΕΠ, το οποίο σε συνδυασμό με την απειρία χρήσης μίας μαθησιακής τεχνολογίας όπως το LAMS, ενδεχομένως να τους προκαλεί πρόσθετο άγχος και πίεση.

Επόμενοι στόχοι της ερευνητικής ομάδας αποτελούν: α) η εκπόνηση σχεδίου ευρείας έκτασης έρευνας, β) η εξέλιξη των σχημάτων των δραστηριοτήτων, γ) η εξέλιξη των σχημάτων εκπαιδευτικού περιεχομένου και εκπαιδευτικού σχεδιασμού που σχεδιάστηκαν και χρησιμοποιήθηκαν για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας, δ) η μελέτη και ανάδυση παραμέτρων αποτελεσματικής, για το φοιτητή του ΕΑΠ, σχεδίασης μίας δραστηριότητας που βασίζεται στην χρήση ΣΔΜ και ε) η συνέχιση της συνεργασίας με τα Μέλη ΣΕΠ των ΘΕ.

Ευχαριστίες: Η συγγραφή της εργασίας αυτής έγινε στο πλαίσιο του Υποέργου 5 με τίτλο «Εργαστήριο Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας (ΕΕΥΕΜ)» της Πράξης «Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο» η οποία έχει ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» (ΕΠΕΔΒΜ) του ΕΣΠΑ (2007-2013), Άξονας Προτεραιότητας 7: «Ενίσχυση της Δια Βίου Εκπαίδευσης Ενήλικων στις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης» με κωδικό MIS 296121 και η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο -ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους, μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)»

Βιβλιογραφία

Adam, S. (2006). An introduction to learning outcomes, in EUA Bologna Handbook, Froment E., Kohler J, Purser L, Wilson L (Eds), article B.2.3-1. Berlin, Raabe.

Alexander, C. (2010). Implementing e-learning at the University of Nicosia: Making it possible. In J. Dalziel, C. Alexander, J. Krajka & R. Kiely (Eds.), *Teaching English with Technology, 10*(3), pp. 110-147.

Anderson, L. W., & Krathwohl, D. (Eds.). (2001). A Taxonomy for Learning, Teaching and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives. New York: Longman.

Αθανασούλα-Ρέππα, Α. (2006). Ο ρόλος του καθηγητή-συμβούλου στην ΑεξΑΕ, Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση. *Στοιχεία Θεωρίας και πράξης*, εκδ. Προπομπός, Αθήνα.

Βασιλάκης, Κ. (2006). *Υπηρεσίες Τηλεκπαίδευσης στο ΤΕΙ Κρήτης.* Ανακτήθηκε 20/5/2013, από τη διεύθυνσηhttp://teledu.teicrete.gr/index.php?option=com_docman&task=doc_download&gid=19&&Itemid=34.

Cohen, L., & Manion, L. (1994). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας.* Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.

Cobb, P. (2001). Supporting the improvement of learning and teaching in social and institutional context. In S. Carver & D. Klahr (Eds.), *Cognition and instruction: Twenty-five years of progress* (pp. 455-478). Cambridge, MA: Lawrence Erlbaum Associates.

Cobb, P., Confrey, J., diSessa, A., Lehrer, R., & Schauble, L. (2003). Design experiments in educational research. *Educational Researcher*, 32(1), 9-13.

Cornelius, S., & McDonald, J. (2008). Online informal professional development for distance tutors: experiences from the Open University in Scotland, Open Learning: The Journal of Open and Distance Learning. 23:1, pp. 43-55.

Dalziel, J. (2007). Using LAMS for Inquiry-based Learning Keynote presentation for the Centre for Inquiry-based Learning in the Arts and Social Sciences (CILASS). Presentation given at LAMS Workshop, University of Sheffield, July 9th, 2007. Ανακτήθηκε 6/1/2013, από τη διεύθυνση http://www.lamscommunity.org/dotlrn/clubs/educationalcommunity/lamsresearchdevelopment/forums/attach/go-to-attachment?object_id=443758&attachment_id=443760.

Fragou, O., Hatzilygeroudis I., Kalles, D., Likothanassis , S. (2013), Implementing Participatory Design to Develop a Constructivist E –Learning Activity, 24th EAEEIE, 30-31 May, Chania, Crete. Proceedings available on line : http://eaeeie.vs-net.eu/_uploads/Full%20Book.pdf.

EQF. (2008). European Qualification Framework for Life Long Learning. Ανακτήθηκε 28/4/2013, από τη διεύθυνση http://ec.europa.eu/education/pub/pdf/general/eqf/broch_en.pdf

Garisson, R., & Vaugham, N. (2008). Blended Learning in Higher Education. *San Francisco, CA: Jossey-Bass, 2008.*

Hadzilacos, T., & Xenos, M. (2005). Overview & Classification of Web-Based Education (Systems, Tools & Practices). *4th IASTED International Conference on Web-Based Education*, pp. 550-555.

Κόκκος Α. (2001). Μεθοδολογία της Εκπαίδευσης από Απόσταση: επιμορφωτικό υλικό για τα μέλη του Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Λαζαρόπουλος, Σ., Δαούσης, Δ., Κόμης, Β., & Καμέας, Α. (2013). Μελέτη περίπτωσης αξιοποίησης του LAMS για την υποστήριξη Θεματικής Ενότητας του ΕΑΠ. *Πρακτικά Εργασιών 3ου Πανελλήνιου Συνεδρίου «Ένταξη των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία» της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης ΤΠΕ στην Εκπαίδευση (ΕΤΠΕ), Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Πειραιάς, 10-12 Μαΐου 2013.*

Masterman, L., & Lee, S. (2005). *Evaluation of the practitioner Trial of LAMS: Final Report.* Oxford University, JISC. Ανακτήθηκε 2/3/2013, από τη διεύθυνση http://www.jisc.ac.uk/uploaded_documents/LAMS%20Final%20Report.pdf.

McDonald, J. (2006). Blended Learning and online tutoring, a good practice guide, Gower Publishing Ltd, Aldershot

Μπράτιτσης, Θ., & Δημητρακοπούλου, Α. (2001). Ολοκληρωμένα περιβάλλοντα εκπαίδευσης από απόσταση μέσω διαδικτύου. Παρόν και μέλλον. *Στο Μακράκης Β. (επιμ.) Πρακτικά Πανελλήνιου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή: «Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση και στην Εκπαίδευση από Απόσταση», Ρέθυμνο, 8-10 Ιουνίου 2001,* (σελ. 78-96). Αθήνα: Εκδόσεις Ατραπός.

Pierrakeas, C., Papadakis, S., & Xenos, M. (2009). Assisting tutors at the Hellenic Open University in the processes of designing, planning and reusing learning activities. In L. Cameron & J. Dalziel (Eds.), *Proceedings of the 2009 European LAMS & Learning Design Conference*, pp. 87-92.

Silverman, D. (2000). Doing Qualitative Research: A Practical Handbook. Thousand Oaks, CA, Sage.

Vasileiou, I. (2009). Blended Learning: the transformation of Higher Education Curriculum. *Open Education – The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology, Volume 5, Number 1.*